

Cần tuân thủ nghiêm quy định về thuế khi kinh doanh trên nền tảng số

10:36 20/10/2025

Hàng loạt vụ việc liên quan đến các doanh nghiệp, cá nhân kinh doanh online trên các nền tảng số có hành vi trốn thuế, bị cơ quan chức năng khởi tố gần đây, là hồi chuông cảnh tỉnh, về việc: Bất kỳ cá nhân, tổ chức nào – dù là doanh nghiệp lớn hay người nổi tiếng, đều phải tuân thủ pháp luật về thuế.

Hàng loạt bài học... “nhân tiên”

Chỉ trong tháng 6 và tháng 7/2025, Thuế TP. Hà Nội đã phối hợp Công an TP. Hà Nội phát hiện và xử lý nhiều vụ việc liên quan đến các cá nhân có hành vi trốn thuế. Trong đó, việc cơ quan Công an tạm giữ hình sự Nguyễn Thị Thu Hường (Hycloset) gây xôn xao dư luận.

Theo Công an TP. Hà Nội, Hường kinh doanh, bán hàng quần áo, giày dép, túi xách, phụ kiện của các thương hiệu nổi tiếng thông qua mạng xã hội Facebook, phát sinh doanh thu đặc biệt lớn (834 tỷ đồng từ năm 2020 đến nay), nhưng không kê khai, nộp thuế theo quy định.

Công an TP. Hà Nội tạm giữ hình sự Nguyễn Thị Thu Hường (Hycloset).

Ảnh: Công an TP. Hà Nội

Trước đó, nhiều cá nhân, trong đó có những người nổi tiếng cũng đã bị phát hiện, xử lý các hành vi tương tự. Cụ thể như vụ việc TikToker Vũ Nam Phương (Vũ Hồng Phúc - Cún Bông) và Công ty CP Dược Hoa Kỳ, dù có doanh thu lớn cả online và tại cửa hàng, nhưng cố tình không xuất hóa đơn, không kê khai thuế đầy đủ, gây thiệt hại cho ngân sách hơn 10 tỷ đồng;

Vụ việc Công ty TNHH MI Hà Nội do cá nhân Đoàn Mạnh Hòa làm Giám đốc bán hàng trên các sàn thương mại điện tử nhưng không kê khai gần 33 tỷ đồng, che giấu qua tài khoản cá nhân; Vụ việc cá nhân Đỗ Mạnh Cường đăng ký, sử dụng nhiều tài khoản bán hàng trên các sàn thương mại điện tử (Shopee, Tiki, Lazada...) để bán điện thoại, phụ kiện...; phát sinh doanh thu đặc biệt lớn (hàng trăm tỷ đồng) nhưng không kê khai, nộp thuế theo quy định, trốn số tiền thuế lớn (2,5 tỷ đồng), gây thất thu cho ngân sách Nhà nước;

Hay YouTuber, TikToker nổi tiếng với biệt danh Đức SVM - về tội trốn thuế lan truyền trên mạng xã hội. Theo kết quả điều tra ban đầu của Cơ quan Cảnh sát điều tra, Công an tỉnh Thanh Hóa, tổng số tiền thuế mà Hoàng Văn Đức không kê khai và nộp là hơn 120 triệu đồng.

Cơ quan Cảnh sát điều tra, Bộ Công an đã khởi tố bị can đối với Hoàng Thị Hường (tên thường gọi là Hoàng Hường). Ảnh: BCA

Đặc biệt, mới đây nhất, Cơ quan Cảnh sát điều tra, Bộ Công an đã khởi tố bị can đối với Hoàng Thị Hường (tên thường gọi là Hoàng Hường) về tội Vi phạm quy định về kế toán gây hậu quả nghiêm trọng.

Đối tượng Hoàng Thị Hường đứng đầu hệ sinh thái, gồm: 18 công ty, 25 hộ kinh doanh và 44 cá nhân đứng tên kinh doanh nằm trong hệ sinh thái, kinh doanh bán các sản phẩm thực phẩm chức năng, thực phẩm bảo vệ sức khỏe cùng một số sản phẩm khác... Và từng xuất hiện trên mạng xã hội như một nữ doanh nhân thành đạt với hình ảnh tự tin, phô trương sự giàu có.

Theo Cơ quan Cảnh sát điều tra, để thực hiện hành vi trốn thuế, Hường đã chỉ đạo nhân viên áp doanh thu vào các hộ kinh doanh và các cá nhân đăng ký kinh doanh. Kết quả điều tra ban đầu xác định, từ tháng 1/2021 đến tháng 6/2025, Hoàng Hường đã để ngoài sổ sách kế toán doanh thu gần 1.800 tỷ đồng, kê sai quy định thuế giá trị gia tăng doanh thu gần 2.100 tỷ đồng.

Theo cơ quan thuế, những vụ việc vừa bị phát hiện, xử lý là những hồi chuông cảnh tỉnh cho cộng đồng kinh doanh online trên nền tảng số. Trong đó có lực lượng KOLs, người nổi tiếng – những người có ảnh hưởng lớn đến công chúng và tác động không nhỏ tới hành vi tiêu dùng.

“Kinh doanh trên nền tảng số cần song hành với trách nhiệm thuế. Bất kỳ cá nhân, tổ chức nào – dù là doanh nghiệp lớn hay người nổi tiếng – đều phải tuân thủ pháp luật.

Việc cố tình trốn thuế sẽ để lại hậu quả pháp lý nghiêm trọng ảnh hưởng trực tiếp đến uy tín, hoạt động kinh doanh lâu dài, gây thiệt hại cho ngân sách Nhà nước”, đại diện Thuế TP. Hà Nội nhấn mạnh.

Lỗi hổng liên quan đến chính sách, quy định về hộ kinh doanh cá thể

Phân tích dưới góc độ pháp lý về vụ việc khởi tố đối tượng Hoàng Thị Hường, Luật sư Vi Văn Diện, Giám đốc Công ty Luật Thiên Minh cho rằng: Lỗi hổng lớn nhất của sự việc Hoàng Hường chính là chính sách, quy định về hộ kinh doanh cá thể. Cụ thể là về điều kiện, quy mô hộ kinh doanh cũng như quản lý thuế hộ kinh doanh.

“Hiện nay, hộ kinh doanh cá thể áp thuế khoán, dẫn tới các đối tượng thực hiện thủ đoạn lập nhiều hộ kinh doanh cá thể trong hệ sinh thái của mình. Hộ kinh doanh kê khai khi bán hàng vẫn xuất hóa đơn đầu ra đầy đủ, song mức thuế áp cho hộ cũng tính trên tổng doanh thu, chỉ khoảng 1,5% (1% thuế giá trị gia tăng và 0,5% thuế thu nhập cá nhân). So với thuế áp với doanh nghiệp, mức này rất nhẹ.

Đồng thời, các đối tượng thực hiện hành vi “chuyển giá” ngay trong hệ sinh thái của mình. Doanh nghiệp bao giờ cũng có 2 loại hàng hóa, có hóa đơn đầu vào và không có hóa đơn đầu vào. Một phần nguyên liệu nhập chính ngạch sẽ có

hóa đơn đầu vào và khi bán hàng thì có hóa đơn đầu ra. Tuy nhiên, phần lớn nguyên liệu lại nhập trôi nổi, không hoá đơn chứng từ dẫn tới không có hoá đơn đầu vào, không kê khai sổ sách kế toán. Các thành phần trong hệ sinh thái sẽ thực hiện việc chuyển dịch hàng qua nhau, kê khai các chi phí: Lương, vận chuyển để nhằm trốn thuế”, Luật sư Diện cho hay.

Các chuyên gia nhận định: Lỗ hổng lớn nhất trong vụ việc Hoàng Hường, là chính sách, quy định về hộ kinh doanh cá thể. Ảnh chụp màn hình

TS Nguyễn Ngọc Tú, giảng viên Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội cho rằng: Mô hình lập nhiều doanh nghiệp, hộ kinh doanh để trốn thuế không hiếm gặp. Cách phổ biến là chuyển giá nội bộ nhằm giảm lợi nhuận chịu thuế.

Doanh nghiệp thường chia hàng hóa thành hai loại: Có hóa đơn đầu vào và không có hóa đơn đầu vào. Phần nguyên liệu nhập khẩu chính ngạch có chứng từ, còn hàng trôi nổi thì không kê khai, không sổ sách. Các đơn vị trong cùng hệ sinh thái bán qua bán lại để hạ giá thành, phân tán lợi nhuận.

“Ví dụ, doanh thu 2.000 tỉ đồng, lãi thực 1.000 tỉ đồng, đáng ra phải nộp khoảng 200 tỉ đồng thuế. Nhưng, sau khi chuyển giá nội bộ, doanh nghiệp chỉ nộp 1 - 2 tỉ đồng”, ông Tú phân tích.

Hàng hóa trôi nổi, không hóa đơn đầu vào được hợp thức hóa thông qua hệ thống hộ kinh doanh. Trên sổ sách, doanh nghiệp ghi bán cho hộ A; hộ này bán

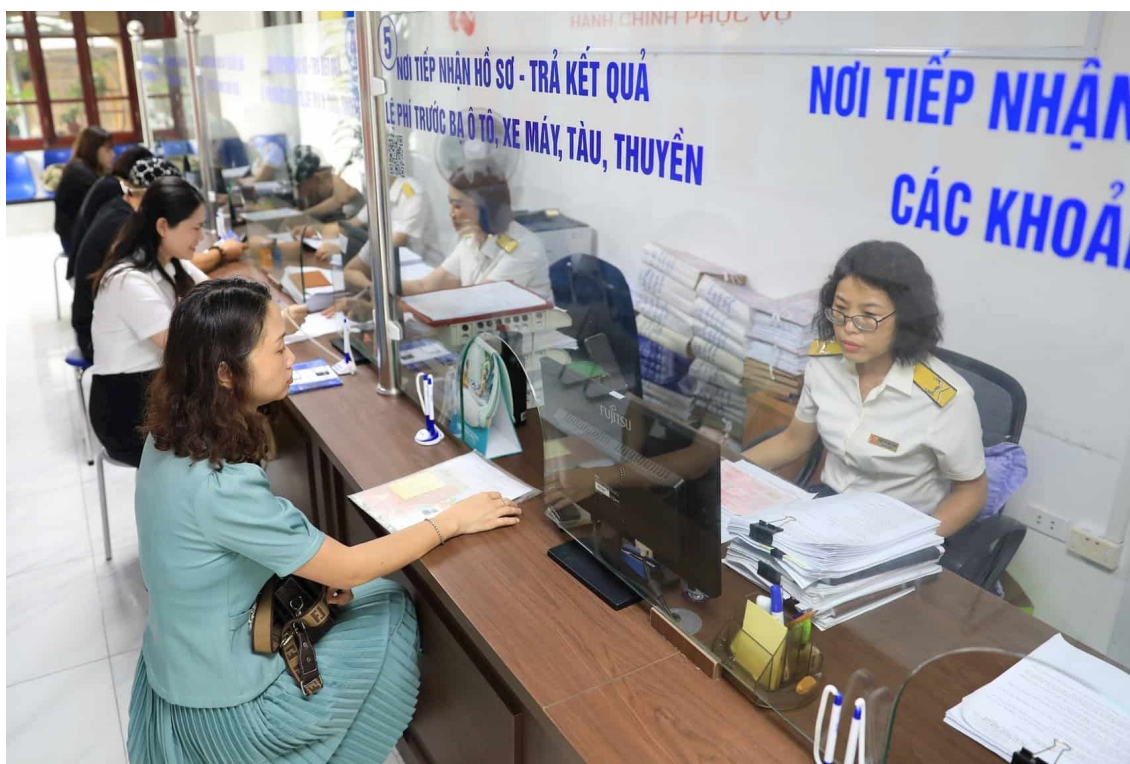
ra thị trường không xuất hóa đơn, chỉ nộp thuế khoán vài trăm nghìn đến 1 triệu đồng mỗi tháng.

“Khi cần hóa đơn đầu ra, doanh nghiệp lại dùng hộ kinh doanh kê khai thuế, nộp theo tỉ lệ khoán 1,5% doanh thu (1% VAT, 0,5% thuế TNCN), thấp hơn nhiều so với doanh nghiệp”, ông Nguyễn Ngọc Tú cho hay.

Ngoài “thu đúng, thu đủ”, cần bảo đảm khả năng tuân thủ

Thực tế cho thấy, trong những năm gần đây, hoạt động kinh doanh qua sàn thương mại điện tử, mạng xã hội, livestream và các nền tảng số trở thành kênh phân phối phổ biến, đem lại doanh thu lớn cho hàng triệu cá nhân, hộ kinh doanh. Tuy nhiên, do đặc điểm giao dịch ẩn danh, phân tán và khó kiểm soát, nên phần lớn các chủ thể kinh doanh trên nền tảng số chưa thực hiện đầy đủ nghĩa vụ thuế. Điều này dẫn tới tình trạng thất thu ngân sách và tạo ra sự bất bình đẳng giữa kinh doanh trực tuyến với kinh doanh truyền thống.

Theo các chuyên gia tài chính, Nghị định 117/2025/NĐ-CP ra đời nhằm khắc phục khoảng trống pháp lý trong quản lý thuế đối với thương mại điện tử, yêu cầu tổ chức quản lý nền tảng thương mại điện tử có chức năng thanh toán thực hiện khấu trừ, kê khai và nộp thay các khoản thuế phát sinh từ giao dịch bán hàng hóa, cung cấp dịch vụ của cá nhân, hộ kinh doanh.

Luật sư Vi Văn Diện đề xuất: Chính sách thuế không nên chỉ đặt trọng tâm vào thu đúng, thu đủ, mà còn cần bảo đảm khả năng tuân thủ, đặc biệt với đối tượng kinh doanh siêu nhỏ. Ảnh: KT

Theo đó, kể từ ngày 1/7/2025, khi giao dịch thành công và được xác nhận thanh toán, sàn thương mại điện tử sẽ khấu trừ thuế và thực hiện kê khai, nộp thay vào ngân sách nhà nước theo mức thuế suất quy định.

Cụ thể, thuế giá trị gia tăng được tính theo tỷ lệ phần trăm trên doanh thu: hàng hóa là 1%, dịch vụ là 5%, vận tải và dịch vụ gắn với hàng hóa là 3%. Đối với thuế thu nhập cá nhân, mức khấu trừ áp dụng như sau: với cá nhân cư trú, hàng hóa 0,5%, dịch vụ 2%, vận tải và dịch vụ gắn với hàng hóa 1,5%; với cá nhân không cư trú, hàng hóa 1%, dịch vụ 5%, vận tải và dịch vụ gắn với hàng hóa 2%.

Trong trường hợp không thể phân loại giao dịch là hàng hóa hay dịch vụ, mức thuế suất cao nhất sẽ được áp dụng nhằm bảo đảm thu đúng, thu đủ. Cơ chế khấu trừ tại nguồn không chỉ giúp nâng cao hiệu quả quản lý mà còn giảm thiểu rủi ro kê khai sai hoặc trốn thuế từ phía người kinh doanh...

Luật sư Vi Văn Diện nhận định: Nghị định 117/2025/NĐ-CP là bước đi phù hợp trong bối cảnh Chính phủ thúc đẩy hoàn thiện thể chế kinh tế số, song cần làm rõ hơn cơ chế phối hợp giữa sàn thương mại điện tử và người bán trong việc xác định chính xác phần doanh thu đã được khấu trừ thuế.

“Cá nhân, hộ kinh doanh vẫn có nghĩa vụ xuất hóa đơn theo quy định, song không cần kê khai lại phần doanh thu đã được sàn thương mại điện tử khấu trừ và nộp thay. Tuy nhiên, nếu không có hệ thống đối soát minh bạch giữa người bán và nền tảng, nguy cơ nộp thuế trùng là hoàn toàn có thể xảy ra. Cần có cổng thông tin hoặc công cụ tra cứu trực tuyến để người kinh doanh theo dõi chính xác các khoản thuế đã được khấu trừ theo từng giao dịch”, luật sư Vi Văn Diện cho hay.

Luật sư Vi Văn Diện, Giám đốc Công ty Luật Thiên Minh. Ảnh: Tuấn Ngọc

Theo Luật sư Diện, cách tính thuế hiện nay chủ yếu dựa trên tỷ lệ phần trăm trên doanh thu, không xét đến chi phí. Điều này dễ gây áp lực đối với những hộ, cá nhân có biên lợi nhuận thấp hoặc mới khởi sự kinh doanh...

“Chính sách thuế không nên chỉ đặt trọng tâm vào thu đúng, thu đủ, mà còn cần bảo đảm khả năng tuân thủ, đặc biệt với đối tượng kinh doanh siêu nhỏ. Trong giai đoạn đầu thực hiện, có thể xem xét áp dụng chính sách khoan dung như miễn xử phạt chậm nộp, hoàn thuế nhanh nếu phát sinh nhầm lẫn do hệ thống còn mới...”, luật sư Diện đề xuất.

Luật sư Diện cũng cho rằng, cùng với cơ chế minh bạch từ phía cơ quan Thuế và các nền tảng thương mại điện tử, việc nâng cao nhận thức pháp lý của người bán hàng online là yếu tố quyết định để bảo đảm Nghị định 117/2025/NĐ-CP đi vào cuộc sống một cách hiệu quả, công bằng.

Tuấn Ngọc